Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη Δημόσια Διοίκηση

(Master in Public Administration)

Διπλωματική Εργασία

«ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ»

Φοιτήτρια: Ελένη Ματθαίου ΑΡ.Φ.Τ. : 1153303726

Επιβλέπων: Δρ. Ιωάννης Ν. Βλάσσης

ΚΥΠΡΟΣ 2017

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Οι πολιτικές για την Ψυχική Υγεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και η διερεύνηση της άσκησης των πολιτικών στις Κοινοτικές Δομές στο Σύστημα Ψυχικής Υγείας της Κύπρου»

Ελένη Ματθαίου

Μεταπτυχιακή εργασία που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης του Τίτλου του Προγράμματος «Δημόσια Διοίκηση» της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Νεάπολις Κύπρου.

Εγκεκριμένο από την εξεταστική επιτροπή

Ιδιότητα Μέλους Εισηγητικής Επιτροπής	**Ερευνητικός Σύμβουλος**	**Μέλος 1 (Εισηγητής)**
Υπογραφή		
Όνομα		
Ημερομηνία	/ /	/ /

Κύπρος, 2017

Copyright © 2017, Ελένη Ματθαίου
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ελένη Ματθαίου

«Οι Πολιτικές για την Ψυχική Υγειά του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και η Διερεύνηση της άσκησης των Πολιτικών στις Κοινοτικές Δομές στο Σύστημα Ψυχικής Υγείας της Κύπρου»

(Υπό την επίβλεψη του Δρ. Ιωάννη Ν. Βλάσση)

Ο σκοπός της παρούσας βιβλιογραφικής ανασκόπησης ήταν, να διερευνήσει κατά πόσο εφαρμόζονται οι Πολιτικές για τις Κοινοτικές Δομές στο Σύστημα Ψυχικής Υγείας της Κύπρου σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.

Τα ερευνητικά ζητούμενα συντάχθηκαν με βάση το σκοπό της εργασίας και είναι τα εξής:

1. Ποιες είναι οι Πολιτικές που προτείνει ο Π.Ο.Υ για την Ψυχική Υγεία;
2. Πως εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες Πολιτικές στις Κοινοτικές Δομές των Συστημάτων Ψυχικής Υγείας;
3. Κατά πόσο η χώρα μας εφαρμόζει τις συγκεκριμένες πολιτικές του Π.Ο.Υ; Προβλήματα, παρούσα κατάσταση.

Η μέθοδος που εφαρμόστηκε για τη διεξαγωγή της μελέτης ήταν η συστηματική ανασκόπηση των άρθρων και των μελετών που έχουν αξιολογήσει τις πολιτικές/ στρατηγικά σχέδια δράσης ψυχικής υγείας του Π.Ο.Υ καθώς και την εφαρμογή τους στις κοινοτικές δομές. Η αναζήτηση της σχετικής διεθνούς και εγχώριας βιβλιογραφίας πραγματοποιήθηκε στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων Pubmed και Google Scholar, καθώς και την αξιοποίηση των στοιχείων- δεδομένων από έγκυρα επιστημονικά περιοδικά (Υπουργείου Υγείας, Π.Ο.Υ, επίσημες εφημερίδες). Η αναζήτηση των μελετών αφορούσε στη χρονική περίοδο δημοσίευσης 2005-2017, με λέξεις κλειδιά για τον εντοπισμό των κατάλληλων άρθρων και θέτοντας κριτήρια επιλογής/αποκλεισμού για την ένταξή τους στη μελέτη.

Η δομή της εργασίας ακολουθεί δύο μέρη, όπου το πρώτο μέρος (γενικό) περιλαμβάνει το θεωρητικό υπόβαθρο και το θεσμικό πλαίσιο για την Ψυχική Υγεία και το δεύτερο μέρος (ειδικό) από το ερευνητικό πλαίσιο της διερεύνησης εφαρμογής των πολιτικών του Π.Ο.Υ στις κοινοτικές δομές του Συστήματος Ψυχικής Υγείας της Κύπρου.

Το γενικότερο συμπέρασμα της εργασίας είναι ότι, τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται σταδιακές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της ψυχικής υγείας της χώρας, οι οποίες έχουν επιφέρει σημαντικές αλλαγές στον τρόπο αντιμετώπισης της ψυχικής ασθένειας και κυρίως

στην ποιότητα ζωής του ίδιου του πάσχοντα. Οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας προωθούν την έγκαιρη διάγνωση, θεραπεία και φροντίδα των ψυχικά ασθενών, υιοθετώντας και εφαρμόζοντας ενίοτε τις κατευθυντήριες γραμμές του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, καθώς και τη φιλοσοφία της αποκέντρωσης των υπηρεσιών αυτών, μεταφέροντας σταδιακά τις παρεχόμενες υπηρεσίες από το ψυχιατρικό νοσοκομείο στην κοινότητα.

Η οικονομική και κάθε άλλου είδους υποστήριξη για την προώθηση της ψυχικής υγείας, χρειάζεται ενίσχυση, ούτως ώστε να διατίθενται επαρκείς υπηρεσίες στα άτομα που τις χρειάζονται, αυξάνοντας τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν ενεργά στη δημόσια ζωή της κοινότητάς τους.

Όσο αφορά το πρώτο ερευνητικό ζητούμενο, ο Π.Ο.Υ παρέχει στις χώρες στρατηγικά σχέδια και προγράμματα με λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία ανάπτυξης της Πολιτικής Ψυχικής Υγείας, έτσι ώστε η κάθε χώρα που επιθυμεί να επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες πτυχές της ψυχικής υγείας να μπορέσει να τις υλοποιήσει.

Το δεύτερο ερευνητικό ζητούμενο το οποίο αναφέρεται στις κοινοτικές δομές, τονίζεται ότι η μετατόπιση του κέντρου βάρους της φροντίδας από την ιδρυματική στην κοινοτική βάση αποτελεί κομβικό ζήτημα στον χώρο της ψυχικής υγείας καθώς, καθορίζονται οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν την φροντίδα ατόμων με ψυχικές ασθένειες. Η επέκταση και η εφαρμογή των υπηρεσιών υγείας στις κοινοτικές δομές αναδεικνύει την σημασία της εμπλοκής και συνεργασίας των χρηστών των υπηρεσιών και των οικογενειών τους, των τοπικών κοινοτήτων και της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας της Υγείας.

Όσο αφορά την εφαρμογή των Πολιτικών της Ψυχικής Υγείας σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ στην Κύπρο, που είναι το τρίτο ερευνητικό ζητούμενο, γίνονται συνεχείς προσπάθειες από μέρους του Συστήματος Υγείας της Κύπρου για εναρμόνιση με τις υποδείξεις του Π.Ο.Υ, για την βελτίωση της ψυχικής υγείας του πληθυσμού της χώρας. Παρά το γεγονός ότι οι ΥΨΥ έχουν αναπτύξει ικανό αριθμό υπηρεσιών και δομών με κοινοτικό χαρακτήρα, βελτιώνοντας σημαντικά την ποιότητα παροχής δευτερογενούς φροντίδας σε άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, δυστυχώς δεν έχουν επενδύσει και δημιουργήσει μια επαρκή προληπτική στοχευμένη πολιτική.

Λέξεις-κλειδιά: Ψυχική Υγεία, πολιτικές Ψυχικής Υγείας , Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και Ψυχική Υγεία, Ψυχική Υγεία και Κύπρος, κοινοτικές δομές Mental Health, Mental Health Policies, World Health Organization and Mental Health, Mental Health and Cyprus, Community structures.

ABSTRACT

Eleni Mathaiou

Mental Health Policies of the World Health Organization and the Investigation of the Policies for Community Structures in the Mental Health System of Cyprus

(Under the supervision of Dr. Ioannis N. Vlassi)

The purpose of this bibliographic review was to investigate whether the Policies for Community Structures in the Mental Health System of Cyprus are being implemented according to the World Health Organization.

The research questions were drafted based on the purpose of the work and are as follows:

1. What are the policies proposed by the WHO for mental health?
2. How are these specific Policies implemented in the Community Mental Health Systems?
3. To what extent does our country implement the WHO specific policies? Problems, present situation.

The methodology used in conducting the study was a systematic review of all articles and studies that have evaluated WHO's policy / strategic mental health action plans and their application to community structures. The search for relevant international and domestic literature was conducted in the Pubmed and Google Scholar electronic databases, as well as the use of data from valid scientific journals (Ministry of Health, WHO, official newspapers). The search for the studies concerned the publication period 2005-2017, with key words to identify the appropriate articles and setting selection / exclusion criteria for their inclusion in the study.

The structure of the work follows two parts where the first part (general) includes the theoretical background and the institutional framework for Mental Health and the second part (special) from the research framework for investigating the implementation of WHO policies in the Community structures of the System Mental Health of Cyprus.

The overall conclusion of the work is that in recent years there have been gradual reforms in the mental health sector in the country, which have brought about significant changes in the way of dealing with mental illness and, above all, the quality of life of the patient himself.

Mental Health Services promote timely diagnosis, treatment and care of mentally ill patients by adopting and implementing WHO guidelines and the philosophy of decentralization of these services, gradually transferring the services provided by the psychiatric hospital to the community.

Financial support and any other kind of support to promote mental health needs strengthening so that adequate services are available to those who need it, increasing their ability to actively participate in the public life of their community.

As far as the first research question is concerned, WHO provides countries with strategic plans and programs with detailed information on the process of developing Mental Health Policy so that each country wishing to focus on specific aspects of mental health can implement them.

The second research issue, which refers to community structures, emphasizes that shifting the center of care from institutional to community-based is a key issue in the field of mental health as it sets out the basic principles that should govern the care of people with mental illness . The expansion and implementation of health services in community structures highlights the importance of involvement and collaboration among service users and their families, local communities and Primary Health Care.

Regarding the implementation of the Mental Health Policies according to WHO in Cyprus, which is the third research issue, there is a continuous effort on the part of the Health System of Cyprus to comply with WHO Improving the mental health of the country's population.

Keywords: Mental Health, Mental Health Policies, World Health Organization and Mental Health, Mental Health and Cyprus, Community structures